

ARB-Vegleiðing

V-A017-1

Arbeiðsumhvørvis mátingar – Alment.

2011/01

Arbeiðseftirlitið

Hvat er ein ARB-Vegleiðing?

ARB-vegleiðingar vegleiða um hvussu reglurnar í arbeiðsumhvørvislógini skulu skiljast/tulkast. ARB-vegleiðingar verða brúktar til at:

- greina út orð og setningar í reglunum (lóg og kunngerðir),
- greiða frá hvussu krøvini í reglunum kunna lúkast í royndum,
- greiða frá vitan um tulkningar av reglunum í samband við dómur,
- greiða frá hvussu arbeiðsumhvørvislógin er samansett og hvørji øki hon umfatar.

Er ein ARB-vegleiðing bindandi?

ARB-vegleiðingar eru ikki bindandi fyri virkir, trygdarskipan e.o., men vegleiðingarnar eru skrivaðar út frá reglum (lóg og kunngerðum), sum eru bindandi.

Arbeiðseftirlitið setir ikki onnur krøv, um t.d. eitt virki hevur gjørt sum tilskila í eini vegleiðing.

Virkini kunna loysa uppgávnar á annan hátt, men Arbeiðseftirlitið vil tå meta um, um hesin háttur er líka so tryggur og í trá við reglurnar.

Arbeiðseftirlitið
Boks 1400
FO-110 Tórshavn
Tlf.: + 298 357811
Fax.: + 298 357810
T-post.: arb@arb.fo
Heimasíða: www.arb.fo

Arbeiðsumhvorvis mátingar - Alment.

Henda vegleiðing er grunda á § 22 í kunngerð nr. 107 frá 4. juli 2001 um evni og tilfar, har tað stendur soleiðis:

§ 22. Stjórin fyri Arbeidseftirlitið ásetir og kunnger eftir samráðingar við arbeiðsumhvorvisráðið markvirði fyri evni og tilfar, umframt reglur um, hvussu heilsufrøðiligar luftdálkingarmátingar viðvíkjandi arbeiðsumhvorvinum skulu gerast.

Arbeiðið skal í øllum lutum skipast so at tað kann gerast trygdar- og heilsuliga fult forsvarligt. Við útinnan av arbeiði skal arbeiðsgevarin tryggja og hava eftirlit við, at vandi fyri spreinging, eldi, eitring og kvaling v.m. er munadygt fyrirbyrgt, og at gjørd eru munadygg tiltøk, ið forða fyri leka og birting av dusti, royki, guvu, lukti, gassi v.m., har hetta kann verða til vanda fyri trygd og heilsu.

Eftirlitið kann gera at heilsufrøðiligar arbeiðsumhvorvis mátingar verða neyðugar, fyri at kunna meta um arbeiðsumstøðurnar.

Vegleiðingin fevnir um:

- Innluft mátingar og
- Lívfrøðiligar mátingar

Eisini kann gerast neyðugt at máta trekk, luftferðina.

Arbeiðsumhvorvismátingar verða gjørdar sbr. fyrisett virðir í Dansk Standard á økinum, m.a.:

- DS/EN 689, Luftkanning – Arbejdsplássluft, vegleiðing til at meta um árin av at anda evnafrøðiligt tilfar í seg, sæð í mun til markvirðir og mátistrategiir.
- DS/EN 482, Luftkanning – Arbejdsplássluft, almenn støddarkrøv til hættir at avgera nøgd av evnafrøðiligum tilfari í luft.

Vegleiðing í heilsufrøðiligum kanningum av luftdálking kann fáast í “AMI vejledning nr. 5/1990”.

Vegleiðing í lívfrøðiligum eftirlitið kann t.d. fáast í “AMI vejledning nr. 25/1987”.

1. Ymisk sløg av mátingum.

Arbeiðsumhvorvis mátingar kunna bítast í tveir bólkar:

- Skjalprógvaðar mátingar og
- Vegleiðandi mátingar.

Skjalprógvaðar mátingar eru mátingar, sum skulu brúkast mótvegis Arbeidseftirlitinum.

Arbeidseftirlitið setir krøv til mátiætlan, royndir, sundurgreining og frágreiðing, fyri at ein møgulig máting skal kunna nýtast sum ein skjalprógvað máting.

Skjalprógvaðar mátingar skulu brúkast í niðanfyri nevndu fòrum:

- Sbr. kunngerð, sum sigur at máting skal gerast, t.d. í sambandi við blýggj, asbest og polyester.
- Kravboð frá Arbeidseftirlitinum.

Vegleiðandi mátingar eru mátingar, ið verða gjørdar fyri at fáa eina meting av arbeiðsumstøðunum. Talan kann t.d. nú vera um kunnandi-, eftiransandi- ella punkt máting.

Vegleiðandi mátingar kunnu verða nýttar í sambandi við:

- Afturvendandi eftirliti, sum snýr seg um fyrirkunnað egna meting av viðurskiftunum hvørt tær eru í lagi, tvs. at eftiransa, um arbeiðsumhvørvið er nóg gott (kunnandi ella eftiransandi)
- Fyrirkunnað egna meting um gjørd tiltøk, t.d. at máta keldumáttin. (Støðumeting um hvørt broytingar hava hjálpt, t.d. í sambandi við framdari punktútsúgving.)

2. Nýtsla av mátingum.

Arbeiði við evnum og tilfari skal í øllum liðum gerast soleiðis, at tað er forsvarligt fyri trygd og heilsu, sæð bæði út frá eini meting av teimum umstøðum í arbeiðsumhvørvinum, sum beinanvegin ella í longdini kunnu ávirka líkamligu ella sálarligu heilsuna.

Eingin ávirkan skal vera, uttan slík ið ikki slepst undan. Ávirkanin av evnum og tilfari skal tí vera so lág sum gjørligt og rímligt við atliti at tøkniligu menningini, og ásett markvirðir skulu haldast.

Tað merkir at ávirkan skal minkast, um tað teknist er gjørligt og rímligt, hóast markið er hildið.

Arbeidseftirlitið gevur vanliga boð um tekniska fyriskipan, sum sampakkar siðvenju í somu ella líknandi vinnugrein.

Tað merkir, at ofta er ikki neyðugt við mátingum áðrenn at virkið sjálvt hevur gjørt neyðugar tekniskar fyriskipanir ímóti ávirkan av evnum og tilfari.

Óneyðugt er við mátingum, um mann á annan hátt hevur staðfesta vitan um viðurskiftir, sum siga frá, at ein dálking hendir og hvaðani hon er. Tað skal metast um:

- Slagi og nøgdina av nýttum evnum og tilfari.
- Mannagongdir og virkni, íroknað títleika og hvussu leingi.
- Tekniskar atgerðir.
- Reingerð.
- Rudduligheit og hampuligheit á arbeiðsplássinum.

Sum eina hjálp til hesa meting kann ein sammeta við onnur líknandi virkir.

Skjalprógvaðar mátingar á virki kunna tó ikki uttan víðari verða nýttar á øðrum virki.

Í teimum førum, at tað ikki letur seg gera, at meta um umstøðurnar á nevnda hátt, kann mann gera eina kunnandi máting, sum er ein meiri skipað kanning av viðurskiftunum á arbeiðsplássinum. Endamálið er við einføldum miðlum at meta um luftdygdin er nóg góð. Til kanningina kann verða nýtt beinleiðis vísandi mátiútgerð.

Ein gjølligari kanning kann verða neyðug, um úrslit frá kunnandi mátingum vísa skiftandi úrslit, ella tí móguligar tekniskar atgerðir verða órímiliga víttfevandi og dýrar. Tá meir nágreiniligar kanningar eru, verða fleiri mátingar gjørdar og tá verður brúkt meiri framkomin mátiútgerð.

Arbeidseftirlitið nýtir eisini mátingar í sambandi við lýsing av miðalstøðuni. Endamálið við tilíkum kanningum er at greina sløgini, og at meta um vavi av arbeidsumhvørvis trupulleika í ávísari starvsrein, við ávísari arbeidstilgongd, við handfaring av evnafrøðiligum tilfari e.a.

Tá ið allar rímiligar tekniskar atgerðir eru gjørdar, fyri at burturbeina eina luftdálking, kunnu mátingar síðani verða nýttar at eftirmeta, um atgerðirnar eru nóg góðar.

Í ávísam kunngerðum verða krøv sett fram um, at skjalpróvsmátingar skulu verða gjørdar.

Arbeidseftirlitið kann í ávísam føri geva kravboð um, at skjalpróvsmátingar skulu verða gjørdar

3. Hvør ger mátingar?

Taka royndir í sambandi við luftdálkingarmátingar kunnu:

- Løggildaðar starvsstovur. T.v.s. løggildar av DANAK.
- Onnur

Taka royndir í sambandi við lívfrøðiligar mátingar kunna:

- Læknar.
- Sjúkrarøktarfrøðingar, við loyvi at taka blóðroyndir.
- Sjúkrahúslaborantar.
- Møguliga á arbeidsmedisinskum (vinnulæknaligum) deildum.

Greining av royndunum verður vanlig gjørd á løggildari starvsstovu, Deildini fyri arbeidso- og almannaheilsu ella á starvsstovu, sum er heimilað til at gera hetta ávísa slagid av sundurgreining.

Royndartøka og sundurgreiningar í samband við skjalpróvsmáting skal verða gjørd av løggildari starvsstovu ella gerast av eini av Arbeidseftirlitinum viðurkendari starvsstovu, sum er før fyri at gera kanningarnar við líka góðari dygd.

4. Frágreiðing

Tá mátingin er liðug fær virkið eina frágreiðing um mátingina.

Frágreiðingin skal lýsa øll viðurskifti, sum hava týðning, soleiðis at mátingin kann verða nýtt til at meta um arbeidsumstøðurnar.

Tann samlaða frágreiðingin um mátingina skal sendast til Arbeidseftirlitið, um mátingin er gjørd vegna krav sbr. lóggávu, kunngerð ella tí Arbeidseftirlitið gav boð um tað.

Arbeidseftirlitið kann avvísa frágreiðingina, um hon ikki lýsir øll viðurskiftir, sum hava týðning, og tí hon tess vegna ikki kann verða nýtt sum skjalprógv.

5. Meting av mátiúrlitum

Meting av úrlitum er tengd at endamálinum við kanningini.

Um ein mátingarfrágreiðing vísir, at vandi er fyri at dálkingin er omanfyri markvirðið, so skal arbeidsgevarin beinanvegin syrgja fyri at burturbeina vandan. Hetta kann gerast fyrbils á tann hátt, at tað í styttri tíð verður brúkt persónlig trygdarútgerð, til vandin av luftdálkingini verður burturbeindur ella minkaður við tekniskum atgerðum. Talan kann vera um uppseting ella ger av varandi tekniskari ábót á kelduna (substitútion, innilokan ella luftskifti).

6. Trygdarskipanin

Trygdarskipan skal luttaka í fyriskipan og eftirliti av trygdar- og heilsuarbeiðinum á virkinum. Trygdarskipanin skal takast við til, at meta um, hvørt brúk er fyri at gera mátingar á virkinum. Úrlitið av mátingunum skal verða givið víðari til trygdarskipanini.

Um tað snýr seg um úrlit av lívfrøðiligum mátingum, so skal viðkomandi, sum stendur fyri kanningini, kunna starvsfólkið um mátiúrliti og at mátiúrliti ikki má latast arbeidsgevaranum.

Undantikið er mátingar av blýggi í blóðinum. Trygdarskipanin skal hava avrit av mátiúrlitunum soleiðis, at hon kann verða tikin við í metingina av úrlitinum.

Gildi fyri vegleiðingina.

Hendan vegleiðing kemur í gildi 1. januar 2011

ARBEIÐSEFTIRLITIÐ, 11. november 2010.

Karl Joensen, stjóri (sign.)